

Jeugdgezondheidszorg in België

Kirsten Arentsen

Jeugdarts

Vrij CLB Limburg regio Oost

Inhoud

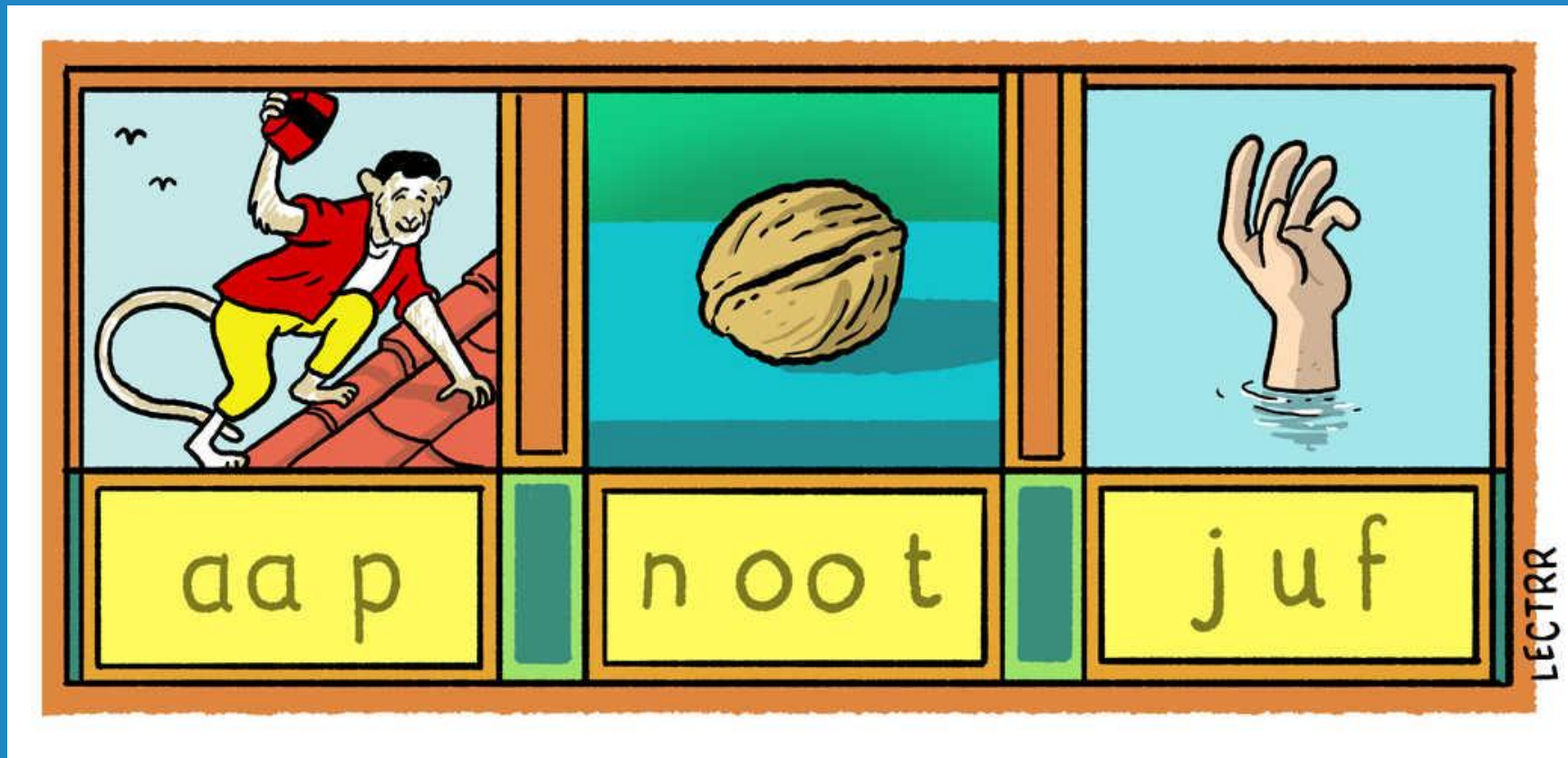
1. Onderwijs in België
2. Organisatie JGZ België
3. Kind en Gezin
4. CLB
5. Verschillen over de landgrenzen, waar lopen we tegenaan?

Het **CLB** helpt.

Vrij CLB Limburg vzw

Onderwijs in België

Onderwijs in België

- **Eigen organisatie en financiering per gemeenschap**
 - **Sinds 1-9-2020: Leerplicht in België van 5-18 jaar**
 - Voor de 5-jarigen gaat dit om 290 halve dagen leerplicht
 - 18 jaar?
 - Deeltijdse leerplicht vanaf 15/16 jaar
 - Leerplicht is geen schoolplicht → huisonderwijs, ziekenhuisschool
 - **Kinderen mogen naar school vanaf het eerste instapmoment na de leeftijd van 2,5 jaar**
 - **Basisonderwijs: Instapklas – 1^e t/m 3^e kleuterklas- 6 leerjaren**
 - **Secundair onderwijs: 6 jaren ASO, TSO, KSO, BSO**
-

Buitengewoon onderwijs in België

- Buitengewoon Basisonderwijs
 - Verschillende types
 - Specialisatie van scholen op bepaalde types
- Buitengewoon secundair onderwijs
 - 4 opleidingsvormen
 - Elk hun eigen doel
 - Binnen de 4 vormen ook weer verschillende types en specialisatie van scholen

Organisatie Jeugdgezondheidszorg

Organisatie JGZ in België

- Bevoegdheid en financiering per gemeenschap
- Kind en Gezin → departement van Welzijn
- CLB's in Vlaanderen → departement van Onderwijs
- VVWJ → Richtlijnen en draaiboeken voor de dagelijkse praktijk

Kind en Gezin

Kind en Gezin

- **Huisbezoeken: start, met 2 en 6 weken door verpleegkundige**
 - **Vaste contactmomenten medische preventie →**
 - Consulten op 4-8-12-16 weken en 6-9-12-15-24-30 maanden
 - vrijwilliger meet en weegt en maakt afspraken
 - arts en verpleegkundige afwisselend consulten
 - Vaccinaties
 - **Rest van de dienstverlening = maatwerk**
 - Psychopedagoog, sociaalwerker en gezinsondersteuner maken deel uit van het team
-

Screeningsprogramma's

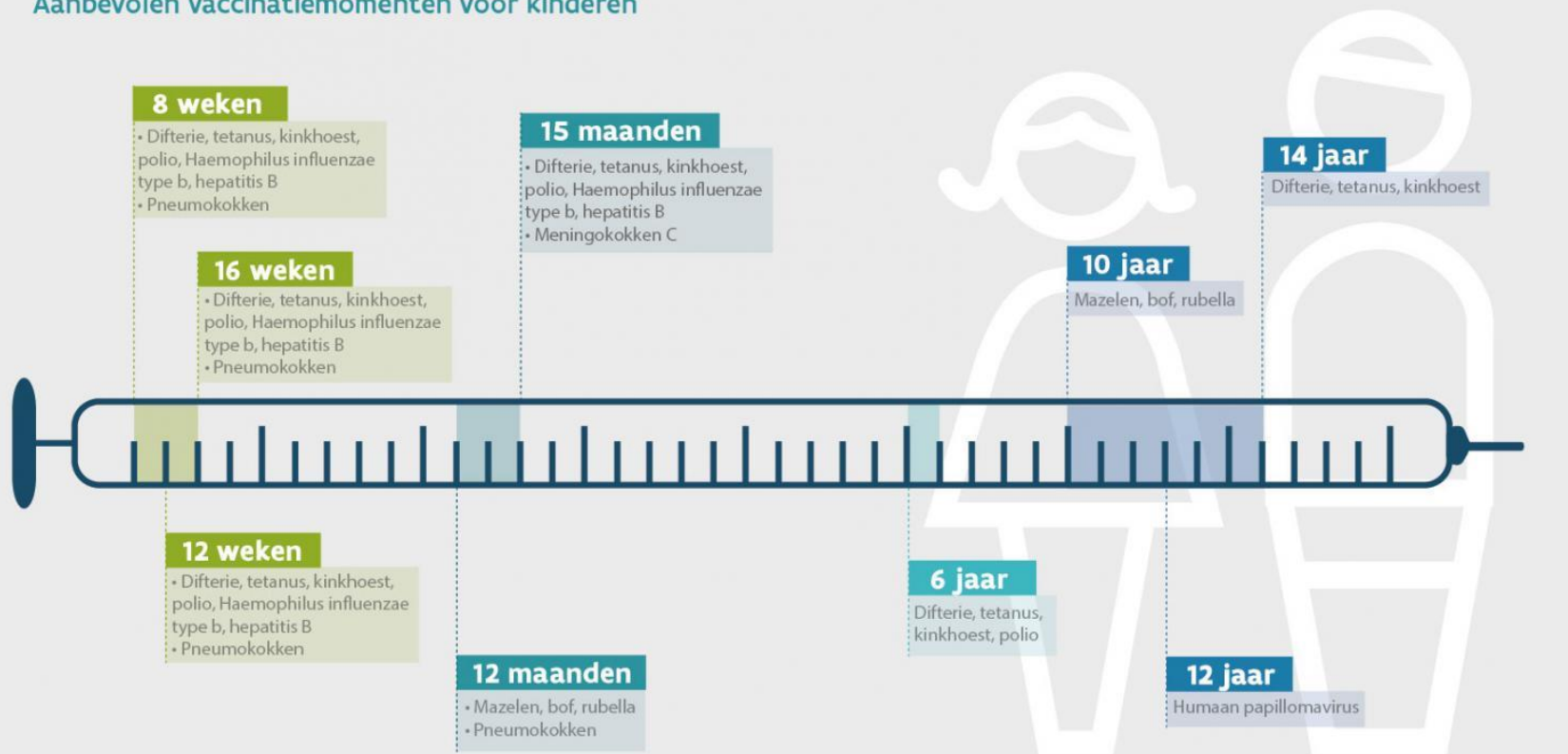
- **Gehoortest** met 4 weken (sinds 1998)
- **Visuscreening**
 - 12 en 30 maanden
 - Stand van de ogen wordt bekeken
 - Van Plusoptix naar smartphone

Vaccinaties

BASISVACCINATIESCHEMA

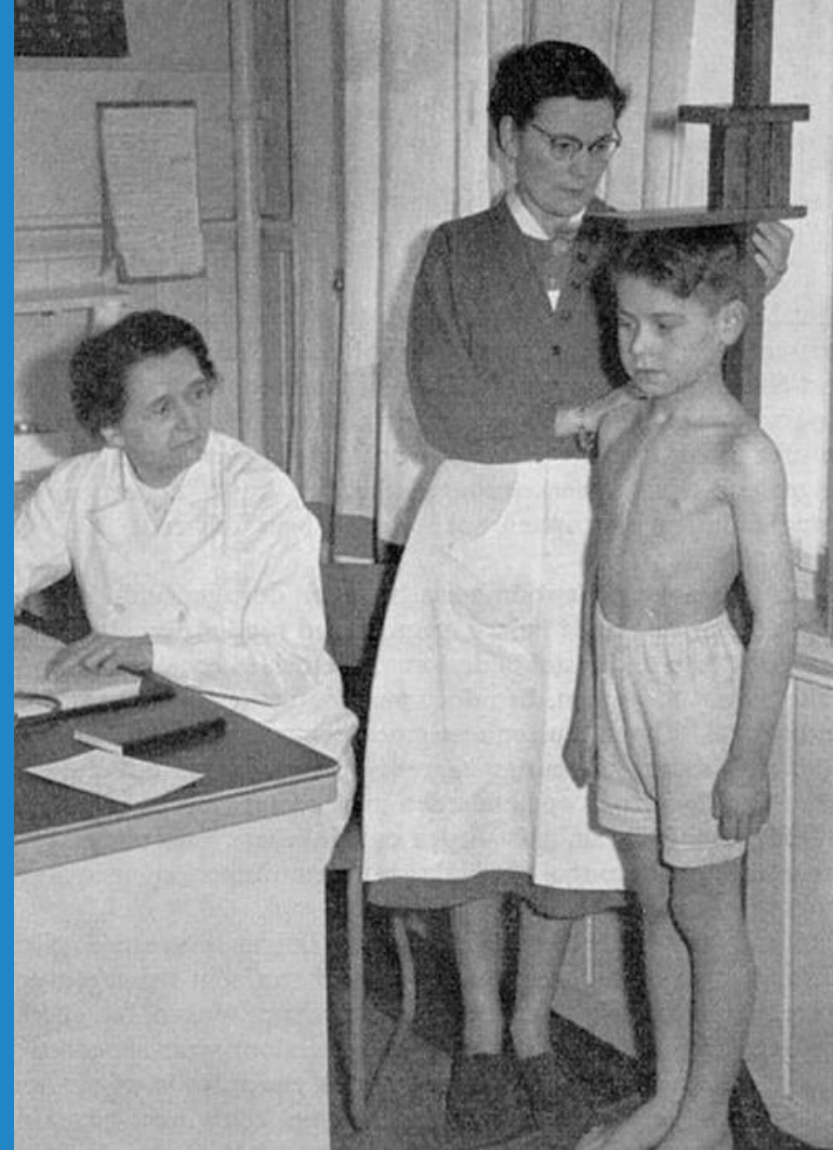
Aanbevolen vaccinatiemomenten voor kinderen

Vaccinaties II

- Poliovaccin is verplicht in België → attest bij geboorte-aangifte dat je moet inleveren bij gemeente voor je kind 18 maanden wordt.
 - Vaccinnet = bestelsysteem en registratiesysteem
 - Vaccinnet is te bekijken los van medische dossiers
 - Voor alle leerlingen die hier vaccins krijgen ongeacht land waar ze wonen
 - Kind en Gezin geeft een boekje mee waarin ouders gegevens kunnen bijhouden
 - Beheerd door Agentschap Zorg en Gezondheid
 - Huisartsen kunnen ook vaccinaties van basisvaccinatieschema gratis bestellen
-

CLB

Decreet Leerlingenbegeleiding 1/9/2018

Alle vragen onthalen en verhelderen

- is dit een CLB vraag of een vraag voor een andere organisatie?
- Onderwijsgerelateerde vragen
- Draaisschijffunctie

CLB - vragen op 4 domeinen verder onderzoeken, begeleiden en coördineren

1. Leren en studeren
 2. Onderwijsloopbaanbegeleiding
 3. Psychosociaal functioneren
 4. Preventieve gezondheidszorg
-

Decreet Leerlingenbegeleiding 1/9/2019

Onderstaande activiteiten kunnen niet geweigerd worden :

- Systematische contacten
- Profylactische maatregelen (besmettelijke aandoeningen)
- Leerplichtbegeleiding
- Signaalfunctie en consultatieve leerlingenbegeleiding om school en lerarenteam te versterken.

Centrum voor Leerlingen Begeleiding

- Medewerkers in dienst van departement onderwijs Vlaamse overheid
- Onafhankelijk: school = partner, geen opdrachtgever
- Werkt leerling- en schoolnabij
- Kosteloos voor de leerling, de ouders en de school
- Multidisciplinair
- Binnen de regels van het beroepsgeheim
- Met respect voor het pedagogisch project van de school
- CLB's werken netoverstijgend samen

<https://www.youtube.com/watch?v=yn6OBUAP-m4>

3 netten CLB Limburg

3 netten CLB 's in Limburg

Vrij CLB Limburg

Regio Noord : Ingeborg Verghote (Neerpelt-Bree-Maaseik)

Regio Oost : Esther Jans (Maasmechelen-Genk-Bilzen)

Regio Zuid : Els Vanhamel (Hasselt-Tongeren-Sint-Truiden)

Regio West : An Banken (Herk-de-Stad – Beringen – Houthalen)

Centraal : Ria Conings (Onderwijs) ; Goele Haesendonck (HR); Jessie Schrijvers (AD); Bea Meertens/
Hilde Swennen (Welzijn en Gezondheid)

CLB GO!

GO! Limburg Noord : An Dylst

GO! Hasselt : Yannick Willens

GO! NOVA : Joke Hendrickx

Provinciaal CLB

Wendy Mertens

Wie werkt er op een CLB?

Multidisciplinaire teams ondersteund door secretariaatsmedewerkers :

- Psychopedagogen : psychologen en orthopedagogen
- Maatschappelijk werkers
- Verpleegkundigen
- Artsen
- Interculturele bemiddelaars
- e.a. (minder vaak) paramedisch werkers : logopedisten, kinesisten, ergotherapeuten, diëtisten

Het CLB helpt.

Vrij CLB Limburg vzw

Vraaggestuurde multidisciplinaire werking

Voor Vrij CLB Limburg :

- Onthaalteams : schoolnabije teams

- is dit een CLB vraag?
- Toeleiding naar zorg bij enkelvoudige vragen die niet voor CLB zijn
- Deelname aan zorgoverleg op school en vooral bezig met leerkrachten

- Trajectteams : leerlingnabije teams

- Verdiepen van de vragen
- Analysen, onderzoeken en coördineren
- Vooral bezig met individuele leerlingen
- Verslagen opmaken voor ondersteuning of overstap naar bijzonder onderwijs

Het **CLB** helpt.

Vrij CLB Limburg vzw

7 kernprocessen (2016)

- KP 1** Onthaal, vraagverheldering en toeleiding
- KP 2** Informeren en adviseren
- KP 3** Analyseren, begeleiden en coördineren
- KP 4** Analyseren, begeleiden en coördineren in verontrustende situaties
- KP 5** Collectief objectief informeren over onderwijslandschap en arbeidsmarkt
- KP 6** Systemisch en beleidsmatig ondersteunen van de school
- KP 7** Uitvoeren van medische activiteiten in het kader van preventie

Voorbeeld CLB afdeling Genk

onthaalteam KP 126 (5)

trajectteam KP 3

secretariaat

trajectteam KP 4

KP 7

KP7: systematische contacten preventieve gezondheidszorg

	1 ^{ste} kleuter 3 jaar	2 ^{de} kleuter 4 jaar	1 ^{ste} leerjaar 6 jaar	3 ^{de} leerjaar 8 jaar	5 ^{de} leerjaar 10 jaar	1 ^{ste} secund. 12-13 jaar	3 ^{de} secund. 14-15 jaar
Tot 2017-2019							
Vanaf 2018-2019	3 jaar met ouders		6 jaar	4 ^{de} leerjaar 9 jaar	6 ^{de} leerjaar 11 jaar		14 jaar

KP7 Systematische contacten : Wat?

- Voor alle kinderen in onderwijs, thuisonderwijs, ANK.
 - Onderzoek op CLB = klassikaal, met de bus → uitzondering 1^e kleuters
 - Bijkomend vraaggestuurd aanbod
 - Inhoud contactmomenten: Groei, puberteitsontwikkeling, mondgezondheid, vaccinaties en mentaal welzijn → decretaal bepaald → houding helaas niet meer standaard!
 - Ouderparticipatie (deelname consulten, oudervragenlijsten)
 - Screening visus en gehoor
 - GCLE
-

KP7: Screening

Visus:

- Verpleegkundige neemt de testen af
- Gezichtsscherpte op afstand: 3, 6, 9, 11 jaar en bij 14 jaar op vraag
- Kleurenzicht: 6 jaar → Ishara
- Oogstand: 3 en 6 jaar → corneareflexen/Covertest
- Dieptezicht: 11 jaar → TNO test

Gehoer:

- Op vraag ouders of CLB- teams
 - Bij 6-jarigen indien risicofactoren (CMV tijdens zwangerschap, val op hoofd, perceptief gehoorverlies in de familie etc)
 - 9 jaar toonaudiometrie
 - 11 en 14 jaar SPIN (spraak in ruis) test, screening op mogelijke lawaaischade
-

KP7: Profylaxe

- Voorkomen van en bestrijden van verspreiding van besmettelijke aandoeningen
 - Vragen kunnen van ouders en/ of scholen komen
 - Maatregelen op school
 - Wering van school
 - CLB geeft ook advies bij uitbraken op internaten
 - VVVJ heeft een draaiboek infectieziekten
 - Wordt momenteel geüpdate
 - Vaak deels gebaseerd op richtlijnen infectieziekten van NCJ
-

Vraaggestuurde werking

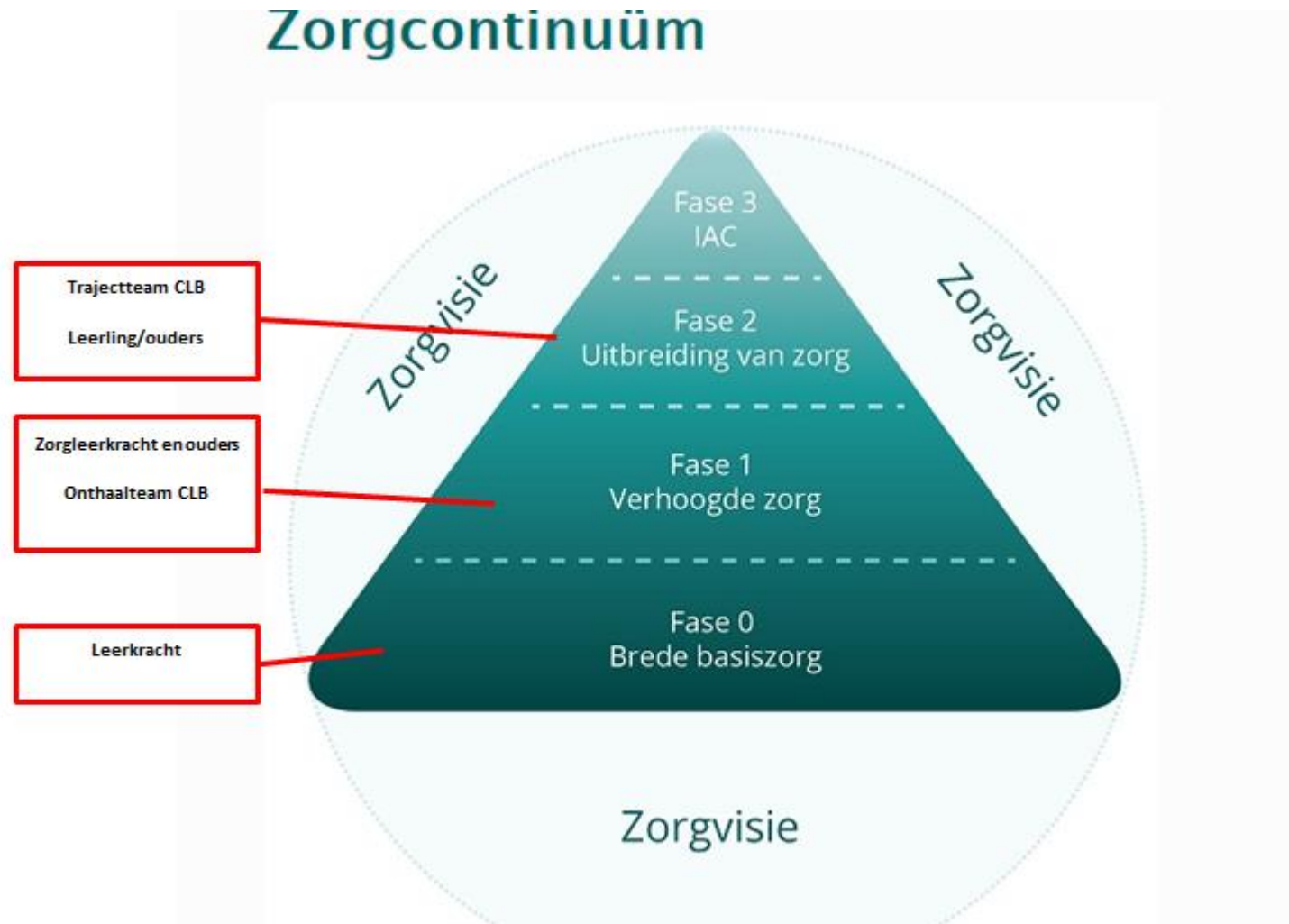
Zorgcontinuüm

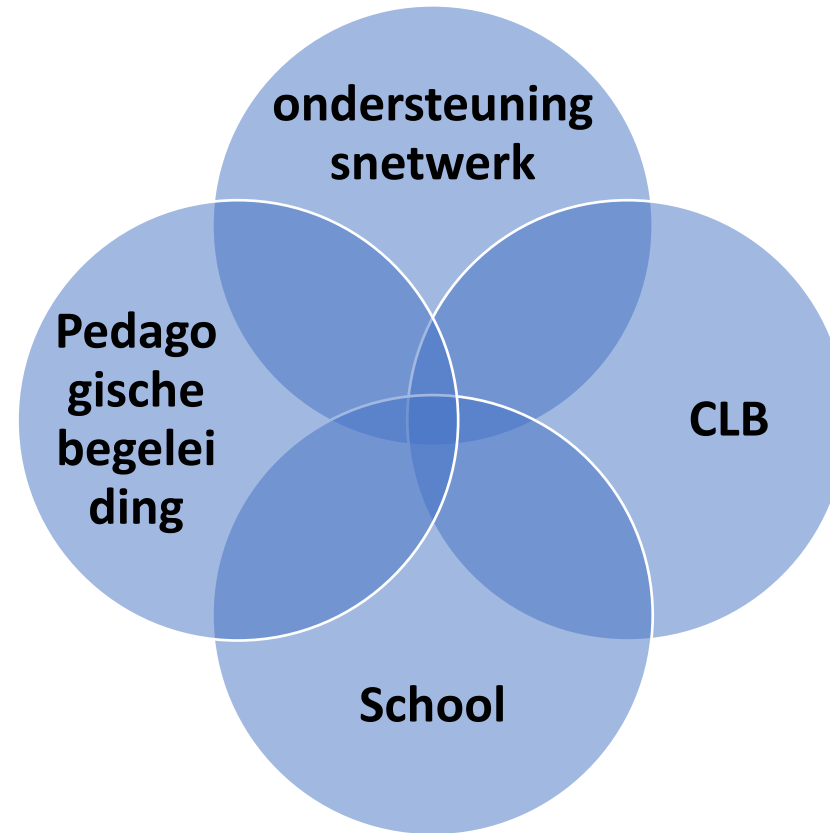
Wie zit er rond de leerling in een schoolcontext?

Fasen in zorgcontinuüm	Doel	Wat?	Actoren?
Fase 0 : brede basiszorg voor alle leerlingen	<ul style="list-style-type: none"> - Goed zorgbeleid voor alle groepen van kinderen - Gemeenschappelijk curriculum 	<ul style="list-style-type: none"> • Krachtige Leeromgeving • Stimuleren • Differentiëren • Remediëren 	Regie bij de school (plus PBD of CLB) Klasjuf Vakleerkrachten Klassentitularis
Fase 1 : verhoogde zorg	<ul style="list-style-type: none"> - Extra maatregelen bieden aan leerlingen bij wie ongerustheid over leerontwikkeling - Gemeenschappelijk curriculum 	<ul style="list-style-type: none"> • Remediëren • Differentiëren • Compenseren • Dispenseren (bij voorkeur in overleg met CLB) 	Regie bij school i.s.m. leerling en ouders Zorgcoördinator/ILB (plus PBD of CLB) MDO of cel
Fase 2 : uitbreiding van zorg	<ul style="list-style-type: none"> - Onderzoek naar het functioneren van een kind binnen zijn context. - Afstemmen van onderwijs op de zorgvraag van de llering samen met leerling, ouders, schoolteam, CLB en eventueel andere actoren 	Individuele leerlingenbegeleiding door het CLB kan in deze fase van uitbreiding van zorg verschillende vormen aannemen: <ul style="list-style-type: none"> • een handelingsgericht diagnostisch traject en gemotiveerd verslag • informatie- en adviesverstrekking zonder HGD-traject (bv. onderwijsloopbaanbegeleiding), • begeleiding • samenwerking met een netwerk 	Regie bij CLB ism leerling, ouders en school Ondersteuningsnetwerk
Fase 3 : Individueel aangepast Curriculum	Een leerling heeft meer nodig dan het gewoon onderwijs kan bieden om leerdoelen te halen. Dit in kaart brengen en bespreken met ouders en leerlingen.	Het CLB-team, de leerling, zijn ouders en de school kunnen dan beslissen om een 'verslag' op te maken. Het opmaken van een 'verslag' houdt geen automatische overstap in naar een school voor buitengewoon onderwijs	Gewoon plus ondersteuningsnetwerk of BuO PBD CLB

Wie zit er rond de leerling in een schoolcontext?

Leerling met specifieke onderwijsnoden

CLB: What Else?

- Inschatting maken bij individuele verontrusting
 - Werkgroep systeemcrisis
 - Gemotiveerde verslagen (motoriek, visus, gehoor)
 - Teamvergaderingen wekelijks (casusbesprekingen, toelichting beleid etc) → teams werken zelfsturend
 - Stafvergaderingen tweewekelijks → teamverantwoordelijken en regiodirecteur
 - Vormingen
 - Overleggroepen
-

Verschillen en valkuilen

Waar lopen we tegenaan?

- Leerlingen die in België wonen maar in Nederland naar school gaan → geen vaccinatie aanbod
 - Leerlingen uit Nederland die in België naar school gaan en vaccinaties krijgen → vroegere gegevens moeilijk op te vragen
 - Screening scoliose
 - Grote ongekwalificeerde uitstroom op secundair onderwijs
 - Toenemende afwezigheden → in België geen mazzel, wel multidisciplinaire werking → vaak moeilijk om Nederlandse ouders te pakken te krijgen
 - Wachtlijsten jeugdhulp
 - Te weinig plaatsen in buitengewoon onderwijs
-

Jeugdartsenopleiding

- Niet meer verplicht om als jeugdarts te kunnen blijven werken
 - Geen loonverschil
 - Interuniversitaire samenwerking: KU Leuven, UGent, UAntwerpen en VUB
 - Inschrijven met contract
 - Zelf te bekostigen
 - Voltijds tweejarige opleiding, af te sluiten met een masterproef
 - Geen accreditering voor jeugdartsen
 - Weinig mogelijkheid tot intervisie
 - Artsentekort
-

The End

